

Op diverse manieren blijkt dat de tegenstellingen binnen het electoraat groter worden. Direct na het sluiten van het bezuinigingsakkoord leek dat wat minder te zijn, maar die tegenstellingen nemen nu alleen maar meer toe. Met de grote kans dat bij de verkiezingen in september die tegenstellingen verder zullen toegenomen zijn.

Alvorens te komen met de zetelverdeling is het interessant vooral het onderscheid te zien naar twee kenmerken die dominant zijn bij het verschil van opvattingen rondom de ontwikkelingen van de politiek en in de politieke voorkeur: opleiding van de respondent en inkomen van het huishouden

Uit beide tabellen is goed te zien hoe groot het verschil in politieke voorkeur is tussen de kiezers met hoge en lage opleiding en tussen kiezers met een hoog gezinsinkomen en met een laag gezinsinkomen. Onder kiezers met een lage opleiding stemt bijna de helft (48%) SP of PVV, terwijl bij kiezers met hoge opleiding dat 13% is. VVD en D66 scoren bij kiezers met hoge opleiding 40% en bij kiezers met lage opleiding 19%. De "Lente"-coalitie (v/h Kunduz-coalitie) is beduidend meer een coalitie van mensen met een hoge opleiding dan met een lage opleiding. Onder de eerste groep scoort die combinatie 69% en de laatste groep 31% ! Ook Paars Plus laat een min of meer vergelijkbare cijfers zien.

Bij het kenmerk "inkomen van het huishouden" zien we min of meer vergelijkbare trends. Maar omdat de PVV onder de lage inkomens minder sterk is dan onder de middeninkomens ziet het patroon er wat anders uit. Bijna een derde van de kiezers met een hoog inkomen stemt VVD en bijna een derde van de kiezers met een laag inkomen SP. Beide partijen zijn voor wat betreft dit kenmerk een sterke tegenpool. Want onder de kiezers met een laag inkomen scoort de VVD maar 7% en onder de kiezers met een hoog inkomen scoort de SP 7%. Ook hier zien we dezelfde verschillen bij de "Lente"-coalitie en bij Paars Plus. Alleen daar zijn de verschillen minder groot als bij de factor opleiding.

Stempercentage naar Opleiding

<i>in percentages van de kiezers, die een partij kiezen</i>	TK2010	13-5-2012	Hoge opleid.	Midden	Lage opleid.
VVD	20%	19%	22%	18%	17%
PvdA	19%	13%	14%	13%	13%
PVV	16%	13%	4%	14%	21%
CDA	14%	10%	12%	9%	8%
SP	10%	19%	9%	22%	28%
D66	7%	11%	18%	11%	2%
Groen Links	7%	5%	11%	3%	2%
ChristenUnie	3%	4%	6%	4%	2%
Overige partijen	4%	6%	4%	6%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
VVD+CDA+D66+GrLinks+Chr.Unie	51%	49%	69%	45%	31%
Paars Plus	53%	49%	65%	45%	34%
SP+PvdA+GrLinks+D66	43%	49%	52%	49%	45%
VVD+PvdA+CDA	53%	41%	48%	40%	38%
VVD+PVV+CDA	50%	41%	38%	41%	46%

Stempercentage naar inkomen van het huishouden

<i>in percentages van de kiezers, die een partij kiezen</i>	TK2010	13-5-2012	Hoog ink.	Midden	Laag ink.
VVD	20%	19%	32%	18%	7%
PvdA	19%	13%	12%	13%	14%
PVV	16%	13%	8%	20%	12%
CDA	14%	10%	13%	9%	8%
SP	10%	19%	7%	18%	31%
D66	7%	11%	14%	9%	10%
Groen Links	7%	5%	5%	4%	7%
ChristenUnie	3%	4%	4%	4%	4%
Overige partijen	4%	6%	5%	5%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
VVD+CDA+D66+GrLinks+Chr.Unie	51%	49%	68%	44%	36%
Paars Plus	53%	49%	63%	44%	38%
SP+PvdA+GrLinks+D66	43%	49%	38%	44%	62%
VVD+PvdA+CDA	53%	41%	57%	40%	29%
VVD+PVV+CDA	50%	41%	53%	47%	27%

Na de val van het kabinet werd in de media en door veel politici de verwachting geuit dat de kiezers Wilders/PVV wel fors zou afstraffen voor zijn "weglopen". Maar wat ik al veel vaker heb vastgesteld: men redeneert dan vooral vanuit de eigen opvattingen (doorgaans zelf een hogere opleiding en hogere of midden inkomen). Het overgrote deel van de kiezers van de PVV (en dus met name de kiezers met lagere opleiding en middeninkomen) steunen Wilders en de PVV. Daarom staat de PVV nu op 20 zetels, 1 meer dan vorige week en maar 4 onder die van de vorige verkiezingen.

De grote tweedeling in het electoraat, zoals hierboven geschetst komt vooral de SP ten goede. Hoewel die partij deze week 1 zetel daalt, staat het op 29 zetels, 14 zetels meer dan in 2010.

De ontwikkelingen na de val van het kabinet hebben de VVD niet echt goed gedaan. Deze week verliest deze partij 2 zetels en daalt naar 28 zetels, ongeveer 4 zetels minder dan voor de val van het kabinet. Dat lijkt samen te vallen met het feit dat beduidend minder VVD-kiezers inmiddels positief zijn over het bezuinigingsakkoord dan 2 weken geleden (zie onder de volgende tabel) en de verkiezingsstrijd bij het CDA. Groen Links daalt 1 zetel.

De verkiezingsstrijd binnen het CDA heeft geleid tot een stijging van die partij in de peiling met 2 zetels. Met name zien we meer CDA-kiezers die tussen 2010 en nu weg waren gelopen, maar nu toch aangeven CDA te kiezen. Wellicht zal het de komende twee weken bij de tweestrijd tussen Van Haersma Buma en nummer 2 nog meer stijgen.

De peiling van deze week laat ook zien dat ieder van de 5 vermelde regeringscoalities geen meerderheid in de Kamer hebben met deze uitslag. De grootste is maar 73 zetels.

Peiling van politieke voorkeur Tweede Kamer

	TK2010	6-5-2012	13-5-2012	Versch. vorige week	Versch. 2e Kamer
<i>in zetels Tweede Kamer</i>					
VVD	31	30	28	-2	-3
PvdA	30	20	20		-10
PVV	24	19	20	1	-4
CDA	21	13	15	2	-6
SP	15	30	29	-1	14
D66	10	17	17		7
Groen Links	10	8	7	-1	-3
ChristenUnie	5	6	6		1
SGP	2	3	3		1
Partij voor de Dieren	2	2	3	1	1
Overige partijen	0	2	2		2
Totaal	150	150	150		
VVD+CDA+D66+GrLinks+Chr.Unie	77	74	73	-1	-4
Paars Plus	81	75	72	-3	-9
SP+PvdA+GrLinks+D66	65	75	73	-2	8
VVD+PvdA+CDA	82	63	63		-19
VVD+PVV+CDA	76	62	63	1	-13

Ook andere meningen beginnen te verschuiven. Was ruim 2 weken geleden 34% ervoor dat er minder dan 12 miljard bezuinigd zou worden. In slechts 2 weken tijd is dat gedaald naar 34%. Bij kiezers van SP, PvdA en PVV is er een duidelijke meerderheid om minder dan 12 miljard te bezuinigen. Bij kiezers van de VVD is dat percentage inmiddels gestegen van 15 naar 32%.

Vindt u dat er in totaal minder bezuinigd had moeten worden dan de 12 miljard?

	27-apr	11-mei	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
			PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnsks
<i>verticaal geperceenteerd naar</i>									
<i>Ja, er had minder bezuinigd moeten worden dan 12 miljard (27 april)</i>	34%		59%	15%	1%	17%	44%	71%	35%
Ja, er had minder bezuinigd moeten worden dan 12 miljard (11 mei)		45%	77%	32%	15%	18%	60%	86%	29%
<i>Nee, dit bedrag is goed (27 april)</i>	58%		36%	79%	92%	79%	48%	19%	53%
Nee, dit bedrag is goed (11 mei)		48%	19%	65%	70%	70%	31%	12%	59%
Weet niet/geen antwoord	7%	7%	4%	3%	16%	12%	9%	2%	12%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Een vergelijkbare ontwikkeling zien we t.a.v. het oordeel over het bezuinigingsakkoord. Was de dag na het sluiten van het akkoord 51% positief, ruim 2 weken later is dat percentage 39%. De grootste daling is onder de VVD-kiezers. Het was 73%, nu is het 48%.

Wat is op dit moment uw reactie op de inhoud van het akkoord?

	27-apr	11-mei	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
			PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnsks
<i>verticaal geperceenteerd naar</i>									
<i>Totaal positief 27 april</i>	51%		16%	73%	81%	76%	36%	17%	63%
Totaal positief 11 mei		39%	6%	48%	73%	67%	24%	8%	57%
<i>Neutraal 27 april</i>	21%		20%	13%	10%	19%	26%	36%	22%
Neutraal 11 mei		23%	20%	29%	19%	13%	29%	30%	20%
<i>Totaal negatief 27 april</i>	28%		64%	14%	9%	5%	38%	47%	15%
Totaal negatief 11 mei		38%	74%	24%	9%	19%	48%	63%	23%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Die verandering in oordeel over het bezuinigingsakkoord blijkt impliciet ook uit het volgende akkoord. Koos twee weken geleden nog 29% voor deze coalitie (als er uit 4 gekozen kon worden), nu is dat 23%. Onder VVD- en D66-kiezers is de afname van die voorkeur het grootst.

Als u uit de volgende combinaties zou moeten kiezen welke heeft dan uw voorkeur?

	2-mei	11-mei	Stemgedrag Tweede Kamer 2010						
			PVV	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLnsks
<i>verticaal geperceenteerd naar</i>									
SP, PvdA, D66 en Groen Links	24%	26%	14%	6%	7%	9%	56%	78%	39%
Paars plus (VVD, PvdA, D66, Groen Links)	17%	20%	2%	15%	5%	68%	30%	7%	47%
<i>Lente coalitie op 2 mei</i>	29%		12%	56%	57%	32%	5%	4%	13%
Lente coalitie (VVD, CDA, D66, Groen Links, ChristenUnie)		23%	7%	44%	57%	14%	2%	2%	10%
VVD, CDA, PvdA	11%	12%	11%	16%	31%	3%	7%	1%	0%
Geen voorkeur	9%	12%	41%	13%	0%	3%	4%	8%	1%
Weet niet/geen antwoord	10%	7%	25%	6%	0%	3%	1%	5%	4%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%